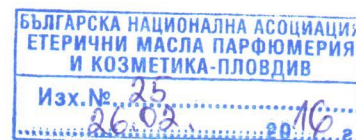

Българска Национална Асоциация
Етерични масла, Парфюмерия и Козметика

гр. Пловдив 4000, ул. „Цар Калоян“ 8, ет.3
тел. +359 32 967 834; +359 32 967 835; e-mail:office@bnaeopc.com; www.bnaeopc.com

ДО
Г-Н ГЪЛЪБ ДОНЕВ
ЗАМ.МИНИСТЪР
МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА

относно: *Предложение за изменение и допълнение на законодателния режим относно краткосрочното използване на нискоквалифициран труд в селското стопанство, понастоящем регламентирано в чл.114а от Кодекса на труда*

УВАЖАЕМИ Г-Н ЗАМ.МИНИСТЪР,

През последните години темата относно необходимостта да се създаде правна рамка, която да уреди наемането на лица за сезонна работа в селското стопанство, предизвиква сериозна дискусия. Факт са и първите промени в законодателството – приемането на чл. 114а от КТ, ДВ бр.54/ 02 юли 2015 г. и съответно Наредба № РД 07-8 от 13 юли 2015 г.

Налице са и първите впечатления от т.нар. едnodневни договори, в резултат на използването им на практика, а те са: **уредбата е административно усложнена, несъобразена с реалните условия на наемане на сезонните работници (направо на полето), необосновано повишаваща цената на труда, като освен това новосъздадената правна рамка изобщо не отчита обичайния контингент от лица, които се наемат за този вид труд** – в болшинството от случаите се касае за ниско или изобщо необразовани хора, от кръга на социално слабите и получаващи помощи лица, които не желаят да се лишат от помощите си, нямат правна култура, което пък и допълнително затруднява обработката на сключващите се договори.

На проведената на 10 февруари 2016 г. с ръководството на ИА „Главна инспекция по труда“ и експерти от МТСП отново бяха дискутирани практическите проблеми при използването на договорите по чл.114а от Кодекса на труда. Отново бе подчертано, че **членовете на БНАЕМПК желаят да бъдат регулирани отношенията им със сезонните работници, но това да става в рамките на ясна, опростена процедура, която да бъде подходяща и в интерес, както на наеманите лица, така и на наемащите ги лица.**

Като продължение на проведената среща и в изпълнение на поетите от нас ангажименти, представяме нашите предложения за законодателни промени, чрез които не само да се опрости процедурата по наемане на сезонни работници за обработка на насаждения и ръчно прибиране на селскостопанска реколта, но и да се извърши качествено нова регулация на тези правоотношения.

Предлаганата от нас промяна е свързана със създаване на напълно нов законодателен акт – „Закон за услугите с ръчен труд в земеделието“, както и отмяна или изменение на част от досегашната правна уредба, свързана с регулация на тези отношения, включително интегриране на новата уредба към други нормативни актове, в които възникват като правна последица от наемането на лица за ръчен труд в земеделието, редица публичноправни отношения, а именно:

1. Приемане на нов закон, озаглавен: „Закон за услугите с ръчен труд в земеделието“:

1.1. Цел на закона – регламентиране на краткосрочните и сезонни услуги с ръчен труд (неквалифицирания такъв) в земеделието;

1.2. Приложно поле на закона:

- законът ще се прилага единствено в областта на земеделието, за извършване на услуги с ръчен труд от физически лица, за които не изисква специално образование и/или квалификация;

- законът ще се прилага само за краткосрочните и сезонни услуги с ръчен труд в земеделието. Под „краткосрочни услуги“ ще се разбират услуги с ръчен труд в земеделието, извършвани в рамките до 90 календарни дни в една календарна година, а под „сезонни услуги“ – дейности, които се извършват с ръчен труд в земеделието през определен сезон от годината.

1.3. Положеният ръчен труд по този закон ще се счита за труд по извънтрудово правоотношение. Времето, в което е полаган посоченият вид труд, няма да се счита за трудов и осигурителен стаж.

1.4. Страни по договора за изпълнение на краткосрочни и сезонни услуги с ръчен труд в земеделието ще бъдат физически лица – изпълнители и регистрирани земеделски стопани – възложители. Физическите лица могат да бъдат на възраст 16 и повече години, като за лицата, които са непълнолетни ще е необходимо съгласие от родител или настойник, дадено при сключване на договора.

1.5. Договорът ще бъде възмезден, неформален, като писмената форма ще е необходима единствено за доказване и отчитане платените възнаграждения и извършената работа по договора.

1.6. Договорът се счита сключен при започване на работа от страна на изпълнителя, съгласно възложената дейност от страна на възложителя.

1.7. За сключените договори, с цел отчитането на извършената работа и платените възнаграждения, земеделските производители ще съставят временни списъци, които ще се актуализират ежедневно. Минималното съдържание на временния списък ще бъде:

- данни на регистрирания земеделски стопанин – наименование, БУЛСТАТ/ЕИК и представляващ;

- място на изпълнение на услугата – населено място, землище на населено място и/или местност.

- три имена на наетото физическо лице;

- дата, за която се отнася списъка;

- разценка на нормата свършена работа (на час/на количество обработени насаждения или събрана реколта);

- място за отразяване на свършената работа от съответното наето лице.

1.8. Отчитането на изпълнените услуги и платените възнаграждения по такива договори ще се извършва в края на кампанията, на база окончателни списъци, в които ще се посочва количеството извършена работа от изпълнителя, подписано от същия на реда, където са посочени данните на лицето – три имена и ЕГН, като накрая списъкът се подписва и от възложителя в дъното на таблицата. Освен това за изплатената сума ще се съставя разходен касов ордер и/или „сметка за изплатени суми“ по нарочен образец, в която ще се съдържа и служебната бележка за удържания данък по ЗДДФЛ. Образецът ще бъде задължителен.

1.9. За списъците (временни и окончателни), които ще играят ролята на договор, след подписването им от наетото лице-изпълнител (на съответния ред на списъка) и възложителя-земеделски стопанин, ще се предвидят нарочни образци, които обаче ще бъдат примерни и само ще очертават минимално необходимото им съдържание.

1.10. Плащането на данъка за сметка на наетото лице ще се извършва от възложителя до 25-то число на месеца, следващ месеца, в който е приключена кампанията и е издадена сметката за изплатени суми, като (с изменение на ЗДДФЛ – *виж по-долу*, ще се предвиди, че когато това е единственият реализиран доход от лицето за календарната година, то няма да има нужда да подава годишна данъчна декларация, тъй като декларирането на плащането ще става при плащане на дохода с подаване на информацията за това за чия сметка е платен данъкът ведно с неговото плащане. Това ще улесни отчитането на платения данък от лицето, имайки предвид обичайния контингент лица, които извършват ръчен труд в земеделието за краткотрайни и/или сезонни работи.

1.11. С този договор ще може да се изпълнява посоченият ръчен труд в рамките на един или повече дни, като е възможно и прекъсване между дните, в които се полага труда, като в този случай е възможно полагане на труд в дните на прекъсване и по друг такъв договор, сключен с друг регистриран земеделски стопанин.

1.12. Тъй като по този договор всички разходи по изпълнението са за сметка на възложителя, няма да се предвижда нормативно признат разход по смисъла на ЗДДФЛ – т.е. на данъчно облагане ще подлежи пълния размер на придобития доход.

2. Отмяна на чл. 114а от КТ и отмяна или изменение на свързаните с него разпоредби от други закони и подзаконовни нормативни актове:

2.1. Отмяна на:

- чл. 4, ал. 10; чл. 7, ал. 13; чл. 42, ал. 4 от Кодекс за социалното осигуряване (КСО);

- чл. 20, ал. 10 от Закон за насърчаване на заетостта (ЗНЗ);

- НАРЕДБА № РД 07-8 от 13.07.2015 г. за условията и реда за предоставяне, регистриране и отчитане на трудовите договори по чл. 114а, ал. 1 от Кодекса на труда пред инспекцията по труда (Наредба № РД 07-8).

2.2. Изменение на следните норми от закони и подзаконовни актове:

- в чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО, както и в чл. 54д, ал. 1, т. 1 от КСО – думите „с изключение на лицата по чл. 114а, ал. 1 от Кодекса на труда“ се заличават;

- в чл. 40, ал. 1, т. 1 от Закон за здравното осигуряване (ЗЗО) – текстът „и т. 10“ се заличава;

- в чл. 68, ал. 3 от Кодекса на труда – в края на текста се поставя запетая и се добавя изразът „с изключение на сезонни и краткотрайни услуги с ръчен труд в земеделието.“;

- в чл. 29, ал. 1, т. 3 от Закона за данъците върху доходите на физическите лица (ЗДДФЛ) – в края на изречението се поставя запетая и се добавя изразът: „с изключение на доходите по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието“;

- Създава се нов чл. 42а от ЗДДФЛ, в следния смисъл: Лицата, получили през годината доходи по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието, дължат авансов данък, който се удържа, декларира и внася от източника – съответният земеделски стопанин.

- в чл. 45, ал. 8 от ЗДДФЛ – се добавя ново изречение: „Служебните бележки за доходи по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието се издават ведно със сметките за изплатени суми при плащане на дохода.“;

- Създава се нов чл. 49а от ЗДДФЛ, в следния смисъл: С подаването на декларация по чл. 73 от ЗДДФЛ от земеделския стопанин – платец на доход по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието, за наетите лица, изплатените доходи и удържания авансов данък, се счита изпълнено задължението за подаване на годишна данъчна декларация от получателя на дохода.

- в чл. 52 от ЗДДФЛ, т. 2 се добавя текстът: „и/или“, а изразът: „ако са изпълнени едновременно следните условия:“ се заличават, след което се създава нова т. 3, в следния смисъл: Ако в рамките на календарната година получателят на дохода не е реализирал други облагаеми доходи по смисъла на настоящия закон и данъкът е удържан и внесен, съответно деклариран по реда на чл. 73, ако са изпълнени едновременно следните условия:“

- в чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ, след края на първото изречение, се добавя ново изречение: „Земеделските стопани – платци на доходи по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието периодично предоставят информация за изплатените доходи и за данъкът, удържан върху тези доходи.

- във връзка с промяната в чл. 73, ал. 6 от ЗДДФЛ, се правят и съответни промени в разпоредбите на НАРЕДБА № Н-8 от 29.12.2005 г. за съдържанието, сроковете, начина и реда за подаване и съхранение на данни от работодателите, осигурителите за осигурените при тях лица, както и от самоосигуряващите се лица;

- в чл. 4 от Закона за семейни помощи за деца – след края на изречението добавя изразът: „В изчислението на средномесечния доход не се включват доходите, придобити по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието.“;

- в чл. 126, ал. 1 от Закона за социалното подпомагане – след края на изречението се добавя изразът: „На участие в програма за заетост се приравнява извършването на услуги по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието, ако положеният труд е с продължителност поне 45 дни в рамките на една календарна година.“;

- в чл. 10, ал. 1, т. 7 от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане – след края на изречението се добавя изразът: „На участие в програма за заетост се приравнява извършването на услуги по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието, ако положеният труд е с продължителност поне 45 дни в рамките на една календарна година.“;

- в чл. 11, т. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане – след края на изречението се добавя изразът: „При изчисляване на доходите на член от семейството не се включват доходите, придобити по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието“;

- в чл. 12, ал. 1 от Правилника за прилагане на Закона за социалното подпомагане – след края на изречението се добавя изразът: „На участие в програма за заетост се приравнява извършването на услуги по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието, ако положеният труд е с продължителност поне 45 дни в рамките на една календарна година.“;

- в чл. 2, ал. 1 от НАРЕДБА № РД-07-5 от 16.05.2008 г. за условията и реда за отпускане на целева помощ за отопление – след края на изречението се добавя изразът: „Не се считат за доходи по смисъла на тази наредба доходите, получени по Закона за услугите с ръчен труд в земеделието“;

Както започнахме изложението си и в самото начало, правната уредба има смисъл и се спазва само тогава, когато отразява реалността, създава условия за нормално уреждане и протичане на регулираните правоотношения и яснота по отношение на съблюдаването на нормите. Защото смисълът на всеки нормативен акт е да бъде пригоден за изпълнение от субектите, спрямо които е адресиран – в противен случай същият става неприложим, принуждава търсене на алтернативни варианти, които не са обичайно в интерес на адресатите на уредбата, а понякога и на самата държава.

Ние, като представители на засегнатия от настоящата правна уредба бранш, в желанието си да бъдем акуратни в изпълнение на публичните си задължения и ангажиментите, които поемаме към наеманите от нас лица, целим с предложенията си пред Вас да намерим устройващо страните в това правоотношение решение, включително като държим сметка и за интересите на фиска.

Необходимо е да се вземе предвид и фактът, че извеждането на дадена дейност, която по естеството си е близка до трудовоправните отношения, няма да е прецедент в българското право. Така например е направено със Закона за държавния служител, в който са регулирани, поради специфичното си съдържание, служебните правоотношения. При тях са предвидени редица изключения от основни принципи на трудовото право, именно с оглед особеностите на дейността, която се осъществява от държавните служители. По същия начин стои въпросът и с мандатните отношения при управителите, прокуристите и изпълнителните директори на търговските дружества – договорите за управление са договори за поръчка по смисъла на чл.

269 и сл. от ЗЗД (т.е. граждански договори), като това същевременно не е пречка за тези юридически лица, в които се предпочита управителят да е назначен на трудов договор, да се ползват разпоредбите на КТ, макар и това практически да е изключително рядък случай, който най-често се използва при прокурата. В случая с управителите на търговски дружества, особено когато те са ЕООД, но и при ООД, често дори не се сключват писмени договори за управление – управлението и представителството се осъществяват на база учредителния акт/дружествения договор, като осигуряването става като самоосигуряващо се лице на база минималния праг за това осигуряване, когато управителят е съдружник или едноличен собственик на капитала в дружество с ограничена отговорност.

В заключение на изложението ни, към което са приложени пълен анализ на проблемите, създаващи се от настоящата уредба и изложение на съпоставимия опит на други европейски държави за решаване на същия проблем, заявяваме готовност да обсъдим желаните от нас законодателни промени, включително да окажем пълно съдействие по изготвяне на конкретизирани предложения за изменение на всеки засегнат от исканата промяна текст от съответния нормативен акт, както и излагане на пълна и подробна мотивировка за промяната като цяло и относно всеки променящ се текст по отделно, съгласно изискванията на Закона за нормативните актове.

Още веднъж бихме искали да благодарим за готовността на МТСП да продължи работата по този нелек за разрешаване проблем.

Приложения:

1. Подобен анализ на главните проблеми за засегнатите страни – регистрираните земеделски стопани и наеманите лица, които създава настоящата нормативна уредба;
2. Кратко изложение на съпоставим опит на други държави от Европейския съюз в уреждане на същите правоотношения.

С уважение,

Николина Узунова

Изпълнителен директор на БНАЕМПК

